

PRAWA I OBOWIĄZKI PODEJRZANEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM

Słabo znasz język polski? Jesteś osobą niesłyszącą lub niemą? Możesz skorzystać z bezpłatnej pomocy tłumacza.
Już w tej chwili masz prawo poprosić o tłumacza.

If your knowledge of the Polish language is insufficient or if you are deaf or mute, you have a right to assistance of an interpreter free of charge.

You can ask for an interpreter to be summoned at this moment.

Если Ваших знаний польского языка недостаточно для понимания следственных мероприятий, вы являетесь глухим или немым, у вас право на бесплатную помощь переводчика.

Вы можете попросить вызвать Вам переводчика прямо сейчас.

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 204 § 1.

*** WAŻNE SKRÓTY:**

k.p.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

k.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

PODEJRZANY/PODEJRZANA

Podejrzany to osoba, wobec której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której postawiono już zarzut w związku z rozpoczęciem przesłuchania w charakterze podejrzanego.

Pamiętaj!

Do czasu wydania prawomocnego wyroku jesteś uznawany za niewinnego!

Nie masz obowiązku dowodzić swojej niewinności!

To oskarżyciel musi dowieść Twojej winy.

Skuteczność składanych przez Ciebie wniosków zależy między innymi od dotrzymania terminów.

Zwróć na nie szczególną uwagę!

To wynika z przepisów k.p.k. art. 71 § 1, art. 74 § 1.

SKĄD WZIĄĆ PRAWNIKA?

1. Obrońcą może być adwokat lub radca prawny. Jego usługi są płatne.
2. **Wskazanie swojego prawnika (obrońcy) to prawo każdego podejrzanego.**
3. Można tego dokonać **na każdym etapie postępowania.**
4. Jeśli podejrzanego nie stać na wynajęcie obrońcy, **sąd może przydzielić go z urzędu.** Żeby otrzymać obrońcę z urzędu, trzeba złożyć o to wniosek do sądu – wzór wniosku powinien być na komisariacie lub na stronie internetowej sądu. Wniosek składa się wraz z wypełnionym oświadczeniem o stanie rodzinnym i źródłach utrzymania (znajdującym się w *Załączniku do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lutego 2014 r., Dz. U. z 2014 r. poz. 336*). Obrońca z urzędu pozostaje **niezależny od policji i prokuratury**, musi działać w interesie podejrzanego.
5. Jeśli oskarżyciel dowiedzie winy podejrzanego lub gdy postępowanie zostanie warunkowo umorzone, podejrzanym może zostać obciążony kosztami obrońcy z urzędu. Można wówczas złożyć wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (w tym kosztów obrońcy z urzędu).

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 78 § 1 oraz art. 624 § 1 i art. 627 § 1.

PRAWA PODEJRZANEGO

Podejrzany ma prawo do:

1. składania wyjaśnień (również na piśmie), to znaczy, że może wypowiadać się co do wszelkich kwestii związanych ze stawianymi mu zarzutami,

2. odmowy składania wyjaśnień bez podania przyczyny,

3. odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania bez podania przyczyny,

4. **informacji o treści stawianych zarzutów, ich uzupełnieniach i zmianach,**

5. **dostępu do akt sprawy** oraz tworzenia ich odpisów i kopii, również po zakończeniu postępowania przygotowawczego,

6. **pilnej pomocy medycznej** – jeśli potrzebuje takiej pomocy należy zgłosić to policjantom.

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 175 § 1, art. 176 § 1, art. 313 § 1, art. 314, art. 325a § 2, art. 325g § 2, art. 156 § 5.

Podejrzany może także złożyć następujące wnioski:

1. o przesłuchanie wskazanego przez siebie świadka,

2. o uzyskanie dokumentu,

3. o włączenie do postępowania opinii biegłego,

4. o zapoznanie się z materiałami śledztwa lub dochodzenia przed zakończeniem postępowania.

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 315 § 1 i art. 325a § 2.

Podejrzany może także złożyć skargę na przewlekłość postępowania przygotowawczego,

jeśli jest takie prowadzone w jego sprawie i trwa zbyt długo (skargę kieruje się do prokuratora kierującego postępowaniem przygotowawczym, który następnie oddaje ją do rozpoznania sądowi rejonowemu).

Te uprawnienia wynikają z przepisów Ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, art. 2 ust. 1.

CO DALEJ Z MOJĄ SPRAWĄ?

Droga I

DOBROWOLNE PODDANIE SIĘ KARZE BEZ ROZPRAWY SĄDOWEJ

Podejrzany może uzgodnić z prokuratorem sposób ukarania.

Prokurator następnie wystąpi do sądu z wnioskiem o wydanie wyroku skazującego. Sąd może uwzględnić wniosek prokuratora pod warunkiem, że pokrzywdzony nie wyrazi sprzeciwu.

Wniosek o wydanie wyroku skazującego podejrzany może także złożyć samodzielnie – przed doręczeniem zawiadomienia o terminie rozprawy lub na rozprawie, do chwili zakończenia pierwszego przesłuchania wszystkich oskarżonych.

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 335 § 1 i § 2, art. 343 § 2, art. 338a i 387 § 1, art. 343 § 2, art. 343a § 2 i art. 387 § 2.

Droga II

POSTĘPOWANIE W TRYBIE PRZYSPIESZONYM

1. Podejrzany **zostanie przymusowo doprowadzony do sądu** lub weźmie udział w postępowaniu w drodze wideokonferencji.
2. Podejrzany może tylko ustnie składać wnioski i oświadczenia do protokołu.
3. Policja jest zobowiązana dostarczyć podejrzanemu wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym.
4. Pisma procesowe, których nie można było przekazać do sądu, mogą być odczytane na rozprawie.
5. Udział obrońcy i tłumacza poprzez wideokonferencję uznaje się za równoważny z udziałem osobistym.
6. Wniosek o uzasadnienie wyroku można złożyć ustnie do protokołu lub na piśmie w terminie 3 dni od daty doręczenia wyroku.

PAMIĘTAJ, że w postępowaniu przyspieszonym możesz wnieść apelację w ciągu 7 DNI od daty doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem.

Te uprawnienia wynikają z przepisów k.p.k. art. 517b § 2, art. 517e § 1 i 2, art 517h § 1 i 3.

Droga III POSTĘPOWANIE W SĄDZIE

To tradycyjna droga, w czasie której sąd ocenia sprawę.

USPRAWIEDLIWIENIE NIEOBECNOŚCI

Jeżeli wezwano Cię do osobistego stawiennictwa, to usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby jest możliwe wyłącznie po przedstawieniu zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego.

Wykaz lekarzy sądowych możesz znaleźć na stronie internetowej właściwego sądu, a także m. in. na komisariatach policji i w siedzibie okręgowej rady adwokackiej.

WEZWANIE DO OSOBISTEGO STAWIENICTWA

Do osobistego stawiennictwa zostaniesz wezwany na piśmie, jednak w pilnych przypadkach może to nastąpić w drodze telefonicznej lub w inny sposób.

MEDIACJA

Na każdym etapie postępowania masz prawo do złożenia wniosku o skierowanie sprawy do postępowania mediacyjnego. Takie postępowanie ma na celu pogodzenie się z pokrzywdzonym i ewentualne uzgodnienie naprawienia szkody.

1. Postępowanie mediacyjne prowadzi się w sposób **bezstronny i poufny** (informacje ujawnione podczas mediacji nie mogą stanowić dowodu).
2. Udział w postępowaniu mediacyjnym jest **dobrowolny**.

Pozytywne wyniki przeprowadzonej mediacji są brane pod uwagę przez sąd przy wymiarze kary.

TWOJE OBOWIĄZKI

Musisz:

1. **poddać się oględzinom ciała** i badaniom niepołączonym z naruszeniem Twojego ciała,
2. **pozwolić pobrać sobie odciski palców,**
3. **pozwolić się sfotografować i okazać** innym osobom,
4. **poddać się pobraniu przez policjanta wymazu ze śluzówki policzków,** o ile jest to konieczne i nie zagraża zdrowiu,
5. **stawić się na każde wezwanie sądu,**
6. **podać właściwy adres do kontaktów** i informować o każdej jego zmianie,

7. **informować o każdej zmianie innych danych umożliwiających kontaktowanie się z Tobą,** np. zmianie numeru telefonu, adresu skrzynki elektronicznej.

Jeżeli tego nie zrobisz, to czynność lub rozprawa zostaną przeprowadzone pod Twoją nieobecność.

Niewskazanie poprawnego i aktualnego adresu może również uniemożliwić złożenie wniosku, zażalenia lub apelacji z powodu upływu terminów.

Ponadto, gdy badania przeprowadza pracownik służby zdrowia, obwiniony musi zgodzić się na:

1. **badania psychologiczne i psychiatryczne,**
2. **badania połączone z dokonaniem zabiegów na ciele,** których przeprowadzenie jest niezbędne, a nie łączy się z zabiegiem chirurgicznym i nie zagraża zdrowiu.

Możesz poprosić, żeby oględzin i badań Twojego ciała dokonała osoba tej samej płci.

Pamiętaj!

Jeśli przebywasz za granicą, musisz wskazać osobę, która będzie w kraju odbierała korespondencję związaną ze sprawą (nie przesyła się jej za granicę).

Te zobowiązania wynikają z przepisów k.p.k. art. 74 § 2, art. 75 § 1 i 2, art. 132 § 1 i 2, art. 133 § 2, art. 138, art. 139.

Broszura została opracowana przez
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
oraz **Helsińską Fundację Praw Człowieka**,
aby przekazać w możliwie najbardziej
przystępny sposób niezbędne informacje dla

PODEJRZANEGO

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

Jeśli uważasz, że Twoje prawa nie są respektowane,
zawsze możesz zadzwonić na
BEZPŁATNĄ INFOLINIĘ
BIURA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

800 676 676

